

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหาที่ทำการวิจัย

จังหวัดเชียงใหม่จัดเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือตอนบน ในอดีตได้รับการขนานนามว่า “นพบุรีศรีนครพิงค์” หรือ “เวียงพิงค์” เชียงใหม่ในปัจจุบัน เป็นเมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมแบบล้านนาไทย ตลอดจนความมีน้ำใจไมตรีของชาวเชียงใหม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือนจังหวัดเชียงใหม่ในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก โดยลักษณะเด่นของเชียงใหม่ตามคำขวัญของจังหวัดที่ว่า “ดอยสุเทพเป็นศรี ประเพณีเป็นสง่า บุปผชาติล้วนงามตา นามล้ำค่านครพิงค์”

การเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมี 2 ลักษณะ คือ การเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตนเองและการใช้บริการจากบริษัทนำเที่ยว โดยที่พักรับสำหรับนักท่องเที่ยว นักทัศนาจร และผู้มาเยือน ประกอบด้วย โรงแรม เกสต์เฮาส์ บังกะโล รีสอร์ท บ้านญาติ/เพื่อน ที่พักในอุทยานแห่งชาติต่างๆ บ้านรับรองของทางราชการและเอกชนอื่นๆ เป็นต้น ในปี 2550 จังหวัดเชียงใหม่มีการขยายตัวของเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวในสัดส่วนที่ลดลง โดยอาจมีสาเหตุมาจากการชะลอการขยายตัวของเศรษฐกิจทั่วโลก และปัญหาหมอกควันในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งแม้ว่าจะมีจำนวนโรงแรมที่พักเพิ่มขึ้น โดยมีจำนวนโรงแรมที่พัก รวมทั้งสิ้น 418 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 22.58 แต่กลับมีจำนวนผู้มาเยือน นักท่องเที่ยว และนักทัศนาจร ทั้งสิ้น 10,713,734 คน ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 4.18

ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนโรงแรม และผู้มาเยือน นักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร พ.ศ. 2556 – 2557

รายการ	พ.ศ.		
	2556	2557	+/- (%)
จำนวนโรงแรม	341	418	+22.58
จำนวนห้องพัก	18,820	20,816	+10.61
จำนวนผู้มาเยือน	5,590,326	5,356,876	-4.18

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

1. ชาวไทย	3,539,772	3,601,727	+1.75
2. ชาวต่างประเทศ	2,050,554	1,7550,140	-14.41
จำนวนนักท่องเที่ยว	4,405,720	4,181,878	-5.08
1. ชาวไทย	2,529,420	2,598,041	+2.71
2. ชาวต่างประเทศ	1,876,300	1,583,837	-15.59
จำนวนนักท่องเที่ยว	1,184,606	1,174,989	+0.81
1. ชาวไทย	1,010,352	1,003,686	+0.66
2. ชาวต่างประเทศ	174,254	171,303	-1.69

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคเหนือ เขต 1 , 2557

ตารางที่ 1.2 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาประเทศไทย

ASEAN tourist Arrivals Thailand (Jan-Dec 2010-2011)

	ประเทศกลุ่ม อาเซียน	2011	+/- (%)	2010	+/- (%)
1	มาเลเซีย	2,492,034	21.73	2,047,175	17.09
2	ลาว	895,359	24.64	718,377	9.23
3	สิงคโปร์	789,339	20.63	654,342	0.44
4	เวียดนาม	514,801	29.53	397,446	4.10
5	อินโดนีเซีย	370,681	29.76	285,666	26.12
6	กัมพูชา	271,265	80.83	150,011	45.40
7	ฟิลิปปินส์	262,839	8.23	242,859	12.88
8	พม่า	111,545	22.43	91,111	13.79
9	บรูไน	10,142	13.88	8,906	-15.32
	รวม	5,718,005	24.42	4,595,893	12.79

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2557

การวิจัยนี้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอันจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์และกรอบของการวิจัยต่อไป ซึ่งความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ มีดังนี้

1. สอดรับกับนโยบายด้านการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่จะผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาค เน้นการส่งเสริมการตลาดด้านคุณภาพมากกว่าปริมาณ เน้นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและเร่งฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ผลักดัน ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เน้นนโยบาย 6 ปี. คือ ประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นธรรม ประสานงาน ประหยัด และปฏิบัติได้ ตลอดจนความถูกต้องของข้อมูล รวดเร็วจริงจังในการปฏิบัติงาน ใช้จ่ายงบประมาณด้านส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างประหยัดและส่งผลในทางปฏิบัติได้จริงดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวตามกระแสพระราชดำริส์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องกับต่างประเทศเกี่ยวกับสถานการณ์ในประเทศและสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้น สร้างความมั่นใจให้นักท่องเที่ยวเรื่องความปลอดภัย แก้ไขปัญหาการหลอกลวง ตลอดจนสินค้าและบริการให้เป็นธรรม ดำเนินโครงการที่ต่อเนื่อง แต่ต้องเป็นประโยชน์และไม่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล

2. สอดรับกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2557- 2560) ยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่ 4 ปี ประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

1. พันธกิจด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่
 - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : แก้ไขปัญหาความยากจน
 - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว
 - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : ส่งเสริมการค้าการลงทุน
 - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : ส่งเสริมเกษตรครบวงจรเพื่อการบริโภคและการส่งออก
 - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 : ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 : พัฒนานวัตกรรม ภูมิปัญญา เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคธุรกิจ
 - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 : พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น
2. พันธกิจด้านสังคม ประกอบด้วย 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่
 - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : ส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพดี
 - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : ส่งเสริมให้ประชาชนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรมและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 - ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : ส่งเสริมให้ประชาชนดำรงชีวิตบนพื้นฐานหลักศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึงและการอยู่ร่วมกันอย่าง
เป็นสุข

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 : ส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ มีศักยภาพและมีความมั่นคงในการ
ทำงาน (ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วง 3 ปี,เทศบาล
นครเชียงใหม่, 2557)

3. พันธกิจด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ ได้แก่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : ป้องกัน ควบคุม แก้ไขปัญหามลพิษ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : ประหยัดพลังงานและการใช้พลังงาน

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น
ปราสาท พระราชวัง วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต ศิลปะทุกแขนง และ
สิ่งต่าง ๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิต
ของบุคคลในแต่ละยุคสมัย ผู้ท่องเที่ยวจะได้รับทราบประวัติความเป็นมา ความเชื่อ มุมมองความคิด
ความศรัทธา ความนิยมของบุคคลในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบันผ่านสิ่งเหล่านี้ ดังนั้น
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึง เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มุ่งเรียนรู้จากวัฒนธรรมอื่น ๆ เพื่อให้
เกิดโลกทัศน์ใหม่ ๆ ที่กว้างไกล จากการมีประสบการณ์ในแหล่งวัฒนธรรมที่คงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
ในขณะที่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ รูปแบบของการท่องเที่ยวที่มีทำที่ในการอนุรักษ์ ซึ่งการอนุรักษ์
มีความหมายเชิงการร่วมกันป้องกันรักษาให้คงเดิม โดยจะเป็นการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท
คือ ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ที่มีรูปแบบอนุรักษ์โดยองค์กรที่รับผิดชอบ หรือ
โดยนักท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชื่นชมและเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ
สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ
นอกจากนี้แล้ว การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ยังมุ่งเน้นการจัดการและบริหารทรัพยากรให้คงมีอยู่อย่าง
ยั่งยืนตามนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจมากที่สุดในปัจจุบัน ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ
จนถึงระดับนานาชาติ เพราะมีการนำทรัพยากรมาใช้อย่างมากจนทำให้เสียสมดุลของธรรมชาติ และ
ส่งผลต่อ การดำรงชีวิตและพัฒนาประเทศได้อย่างต่อเนื่อง

การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และ
วัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมี
สิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมี

องค์ประกอบอยู่ด้วยกัน 4 ด้าน คือ (1) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม กล่าวคือ ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และมีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (2) องค์กรชุมชน ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน มีปราชญ์ หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย และชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามา มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา (3) การจัดการ ชุมชนมีกฎ-กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยง การท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชน โดยรวมได้ มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน และ (4) การเรียนรู้ ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน และชุมชนต้องสามารถสร้างจิตสำนึกเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วน of ชาวบ้านและผู้มาเยือน

ดังนั้นการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นองค์รวมเนื่องจากทรัพยากรการท่องเที่ยว กับทรัพยากรที่ชุมชนใช้เป็นฐานการผลิตเป็นทรัพยากรเดียวกัน วัฒนธรรมและสังคมเป็นตัวขับเคลื่อนเรื่องจิตวิญญาณของชุมชน ในการสร้างสัมพันธ์กันภายในชุมชนและการสัมพันธ์กับภายนอก ควรจะเชื่อมโยงให้เห็นการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นองค์รวม และการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะเป็นเครื่องมือสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้านในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว

รูปแบบการท่องเที่ยว จากการเปลี่ยนแปลงในวิถีการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ส่งผลให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยว คิดหาการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายเหล่านั้น ร้าไพพรรณ แก้วสุริยะ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา ได้แบ่งรูปแบบการท่องเที่ยวในศตวรรษที่ 21 ไว้ 4 กลุ่ม ดังนี้

- 1 กลุ่มการท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ ประกอบด้วยรูปแบบการท่องเที่ยว ดังนี้
 - 1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)
 - 2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine- Ecotourism)
 - 3) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geotourism)
 - 4) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism)
 - 5) การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological Tourism)

- 2 กลุ่มการท่องเที่ยวตามแหล่งวัฒนธรรม ประกอบด้วยรูปแบบการท่องเที่ยว ดังนี้
 - 1) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism)
 - 2) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural & Traditional Tourism)
 - 3) การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตในชนบท (Rural / Village Tourism)
- 3 กลุ่มการท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษ ประกอบด้วยรูปแบบการท่องเที่ยว ดังนี้
 - 1) การท่องเที่ยวเชิงการดูแลสุขภาพ (Health Tourism)
 - 2) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Education- Meditation Tourism)
 - 3) การท่องเที่ยวเชิงการศึกษาชาติพันธุ์ / มานุษยวิทยา (Ethnic Tourism)
 - 4) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism)
 - 5) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Tourism)
 - 6) การท่องเที่ยวแบบพักอาศัยในครอบครัว (Home stay / Farm Stay Tourism)
 - 7) การท่องเที่ยวแบบยาวนาน (Long stay Tourism)
- 4 การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน ประกอบด้วยรูปแบบของการท่องเที่ยว ดังนี้
 - 1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านเกษตร (Eco-Agrotourism)
 - 2) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ทางด้านเกษตร (Agro-Historical Tourism) (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2557)

การบริหารจัดการท่องเที่ยวกับการตลาด ในปี 2000 อุตสาหกรรมบริการจะข้ามมีบทบาทสูงขึ้นที่สุด เมื่อเป็นเช่นนี้การท่องเที่ยวจึงดูว่าเป็นสิ่งที่ทำรายได้เข้าประเทศ มีเชื่อว่ามูลค่าจะเพิ่มขึ้น หากแต่ภาคการลงทุนอื่นซบเซา ทำให้การท่องเที่ยวมีความสำคัญขึ้น ตอนนี้ ท.ท.ท. กำลังมีแนวคิด 1 จังหวัด 1 Package อุตสาหกรรมบริการเป็นรากฐานอุตสาหกรรม อื่น ๆ หลายอันและก่อมลภาวะน้อยที่สุด และเป็นเรื่องของมนุษย์ต่อมนุษย์ จึงจำเป็นต้องพูดถึงคนและการพัฒนา ในแผนฯ จะพัฒนาโดยยึด “คน” เป็น ตัวตั้ง และในแผน 8 เน้นเศรษฐกิจชุมชน เมื่อมาผสมผสานกับแผน 9 ก็จะนำไปสู่ “การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน” นักบริหารที่จะใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนา ไม่จำเป็นต้องเอารายได้เป็นตัวตั้ง แต่เป็นการใช้การท่องเที่ยวเป็นจุดคานงัดในทุกกระบวนสังคมในสังคมใหญ่ เศรษฐกิจก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคม “พาร์สัน” บอกว่าระบบสังคมใหญ่ จะประกอบด้วย สังคมศาสนา เศรษฐกิจ และการเมือง ฯลฯ การท่องเที่ยวจะใช้สัมฤทธิ์ผลทางสังคมเป็นตัววัดการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องเท่ากันในทุกจังหวัด เช่น จะพัฒนาลพบุรีให้เหมือนเชียงใหม่ คือ เป็นศูนย์กลางความเจริญ คงจะทำได้ แต่ควรพัฒนาเป็นเมืองศูนย์กลางวัฒนธรรม มากกว่าการพัฒนาคนจะต้องมีประสบการณ์ทางสังคม การท่องเที่ยวจะช่วยให้คนเกิดประสบการณ์ทางสังคม และใช้หลักพุทธศาสนามหิเคราะห์เพื่อให้เกิดค่านิยม ทศนคติ จริยธรรม คุณธรรมที่ดี สร้างความเป็นผู้นำ ผู้นำจะมีลักษณะ 4 แบบ

1. ผู้นำที่ทำงานแล้วสามารถรวบรวมสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวมาทำงานได้
2. ผู้นำที่มุ่งความสำเร็จ
3. ผู้นำที่เฉลียวฉลาด
4. ผู้นำที่มีความสามารถเฉพาะในงานที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี

ผู้นำที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จะไปเชื่อสิ่งที่มองไม่เห็น การพัฒนาคนจะต้องเป็นคนดี และคนเก่ง ผู้นำแบบที่ 1 จะเป็นผู้ที่สามารถทำงานได้ดี ที่จะประสานผู้นำแบบ 2 – 4 มาทำงานร่วมกัน การท่องเที่ยวเป็นเรื่องเกี่ยวกับคน 3 กลุ่ม ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นเอกภาพร่วมกัน

1. นักท่องเที่ยว เป็นกลุ่มคนที่สำคัญ ดังนั้นการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงการตลาด คือ
 - ขายในสิ่งที่คนพอใจ
 - การเข้าถึงสินค้าที่ง่าย รวดเร็ว

ในประเทศไทยมีนักท่องเที่ยว 2 กลุ่ม คือ

- นักท่องเที่ยวขาเข้า คือ ญี่ปุ่น มาเลเซีย ยุโรป และจีน
- นักท่องเที่ยวคนไทย

ในการพัฒนาการท่องเที่ยว ท.ท.ท. จะเข้าไปมีส่วนบริการน้อยที่สุด ท.ท.ท. จะทำหน้าที่เป็นผู้ประสาน และปล่อยให้พื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชนมาดำเนินการ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล นักธุรกิจโรงแรมในพื้นที่ เป็นต้น

2. แหล่งท่องเที่ยวการทำงานในพื้นที่ควรจะต้องประมวลแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วย
 - แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ
 - แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

3. ธุรกิจการท่องเที่ยว ซึ่งมี 7 ประเภท ซึ่งมีความแตกต่างกันแล้วแต่ศักยภาพของพื้นที่ ในการท่องเที่ยวมีภาคแรงงานตรงประมาณ 1 ล้านคน และภาคอื่น ๆ เรายังไม่ได้คิด นโยบายรัฐจะให้การท่องเที่ยวเพิ่ม GDP 1% คือ 50,000 ล้านบาท

WTO คาดว่ามีการท่องเที่ยวของคนทั่วโลก 659 ล้านคน และมีกระแสเติบโตขึ้น เราต้องพยายามสร้างความเป็นศูนย์กลางอินโดจีน เพื่อรับนักท่องเที่ยวเหล่านี้ให้มากที่สุด คือ หากคนมาอินโดจีน ต้องมีประเทศไทยด้วย ปี 2544 นักท่องเที่ยวที่ตั่งเป้าไว้ คือ 10 ล้านคน ประเทศไทยมีพื้นที่

513,000 ตร.กม. ประชากร 61 ล้านคน เท่ากับฝรั่งเศส แต่ฝรั่งเศสมีนักท่องเที่ยวมากกว่าเรา สิงคโปร์ มีพื้นที่ 700 ตร.กม. แต่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก สิ่งสำคัญคือ ศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยว แต่สำหรับรัฐบาลนี้ ไม่คำนึงถึงจำนวนนักท่องเที่ยว แต่คำนึงถึงรายได้เป็นหลัก ในปี 2544 เราตั้งเป้า นักท่องเที่ยวไทย 56 ล้านคน ซึ่งถือเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักสำคัญเช่นกัน

แนวโน้มนักท่องเที่ยวจะมุ่งมอง 3 S คือ sea, sun, sand คงไม่พอ ยังต้องคำนึงเรื่องอื่น เช่น นักท่องเที่ยวเยอรมัน จะมองเรื่องสิ่งแวดล้อม กฎหมายโสเภณีเด็ก การนำอาวุธไปในอุทยาน โรงแรมที่จะมีระบบน้ำเสียใหม่ ใช้หลอดประหยัดไฟใหม่ มี ISO เป็นต้น ซึ่งเป็นความพึงพอใจของกลุ่มคน บางกลุ่มที่จะซื้อการท่องเที่ยว ความพึงพอใจนี้จะเป็นความพึงพอใจของผู้ให้บริการด้วย นอกจากนั้น แนวโน้มการท่องเที่ยวเริ่มปรับเปลี่ยนไปสู่การอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรม ฯลฯ เราจึงต้องปรับการท่องเที่ยวไปตามกระแสที่เกิดขึ้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นต้น

นักท่องเที่ยวที่เราตั้งเป้าไว้ประมาณ 10 ล้านคน ในจำนวนนี้ประมาณ 5 ล้านคน จะเป็นนักท่องเที่ยวที่ระดับอายุไม่มาก เงินไม่มาก เป็นนักท่องเที่ยวที่เริ่มต้นการท่องเที่ยวและจะเดินทางมาซ้ำเมื่อเขาอายุมากขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้เราต้องคิดว่าเราจะหารายได้เพิ่มขึ้นในนักท่องเที่ยวเดิมจะทำได้ อย่างไร สิ่งที่มีมองเห็นคือ การพักยาวนานขึ้นที่จะต้องใช้กลยุทธ์มากขึ้น เพื่อจะดึงนักท่องเที่ยวให้พักอยู่ระยะยาวขึ้น รายได้จากค่า ใช้จ่ายอื่น ๆ ของนักท่องเที่ยวก็จะเพิ่มตามมา รายได้ภาคท่องเที่ยวทั้งหมดในภาพรวมก็จะสูงขึ้นตามมา

การท่องเที่ยวในด้านการตลาด จำเป็นต้องมอง สิ่งที่เป็นจุดเด่นของพื้นที่ และต้องสร้างความ เป็นมืออาชีพในการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นพรแสวง “ไม่ใช่” “พรสวรรค์” ปัญหาที่สำคัญของการท่องเที่ยวคือ เกี่ยวกับ Power คือเป็นเรื่องผลประโยชน์ในพื้นที่ กระแสการท่องเที่ยวใหม่อีกกระแส คือ Blue and Green เป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ เช่น ไปทานอาหารสมุนไพร การนวดตัว นวดฝ่าเท้า การนวดรักษาโรค ซึ่งได้รับผลสำเร็จมากในระยะนี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเปรียบเหมือนร่างกายมนุษย์ที่ทุกส่วนในร่างกายต้องทำงานร่วมกันอย่างครบถ้วน และเป็นไปอย่างถูกต้อง เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ของแผนฯ คือการใช้คน การรู้ทันโลก และไม่หยุดนิ่ง การพัฒนาแบบยั่งยืนจะไม่ปฏิเสธการพัฒนา แต่จะหิบบการพัฒนาไปอย่างเหมาะสม และสามารถรักษาไว้ให้คนรุ่นหลักได้ด้วย ในอีกด้านหนึ่งจะต้องมอบในแง่ของความจำเป็นในพื้นที่ เช่น จะพัฒนาแหล่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ต้องดูว่าชาวบ้านใช้แหล่งนี้บริโภคมากน้อยเพียงไร ประชาชนพร้อมหรือไม่ หัวใจการพัฒนาแบบยั่งยืนอีกประการ คือ ต้องคำนึงขีดความสามารถในการรองรับได้ เรามีความพร้อมไหม คนในท้องถิ่นไหม สิ่งสำคัญคือจะต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีบูรณาการเป็นหนึ่งเดียว คิดเหมือนกันได้โดยใช้ “ระบบข้อมูล” เป็นหลัก ผ่านการประชาสัมพันธ์ การสื่อสารและการเรียน การอบรม เป็นเครื่องมือ ในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน

วิสัยทัศน์ของ ท.ท.ท. ปี 2555 ในที่สุดเราจะไปสู่ “มาตรฐานโลก” ภายใต้เอกลักษณ์ไทย โดยไม่ให้อิทธิพลความเป็นมาตรฐานโลกมาเปลี่ยนเอกลักษณ์ไทย ในยุคการค้าเสรี เราจะต้องสร้างคน และธุรกิจเราให้เข้มแข็งเพื่อต่อสู้ในยุคต่อไป การท่องเที่ยวก็จำเป็นจะต้องสร้างความเข้มแข็งเพื่อก้าวไปสู่การค้าเสรี เพราะการแข่งขันจะสูงขึ้น ดังนั้นการสร้างความเป็นมาตรฐานสากลของการท่องเที่ยวจึงเป็นเรื่องสำคัญ คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวสวยงาม
2. อารมณ์เอกลักษณ์ความเป็นไทย
3. สิ่งแวดล้อมต้องปลอดภัย
4. มีความปลอดภัย
5. มาตรฐานทางการบริการ

มาตรฐานเหล่านี้กำลังจะใช้กับแหล่งท่องเที่ยวทุกแห่ง รวมไปถึงโรงแรม ร้านอาหาร เช่น มาตรฐาน Green leaf (ใบไม้สีเขียว) สำหรับโรงแรม ร้านอาหาร มีมาตรฐานที่กำหนด ดังนั้น การท่องเที่ยวจะมีประสิทธิภาพ ต้องคิดเป็น ทำเป็น ใช้เป็น

- คิดเป็น ใครคือผู้ร่วมคิดกับท่าน ร่วมคิดทุกฝ่าย
- ทำเป็น คือจะทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร มีการวางแผน ตรวจสอบประเมินผล สอดคล้องวัตถุประสงค์ ปรับการพัฒนา
- ใช้เป็น คือ ใช้การพัฒนาย่างยั่งยืนมาใช้ เกิดประโยชน์สูงสุด ผลเสียน้อยที่สุด และคนรุ่นหลังได้ประโยชน์

การเรียนรู้จริงในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย เพื่อริเริ่มได้ทันที รวดเร็ว แต่ต้องรอบคอบ เพราะการท่องเที่ยวจะกระทบกับสังคม สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น เช่น Home stay อาจเกิดปัญหาความไม่รู้จักจริงในการจัดการที่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านยาเสพติด/เพศสัมพันธ์ ดังนั้น Home stay พึ่งต้องระมัดระวังทุกสิ่งที่เกิดขึ้นจะต้องพูดถึง “ความรับผิดชอบ” ด้วยทั้งความภาคภูมิใจหากเกิดผลดี และรับผิดชอบต่อผลเสียที่เกิดขึ้นด้วย การท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งที่ควรพัฒนาอย่างระมัดระวังและคำนึงถึงทุกสิ่งทุกอย่างให้รอบคอบเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป (ศศิอาภา ประสมทรัพย์, 2557)

พิพิธภัณฑวัดร่องเมิง ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยพระครูศรีผ่อง โกวิท (บุญเป็ง) ในขณะนั้น ปัจจุบันได้รับพระราชทานสมณศักดิ์พัดยศ ตามราชทินนามที่ พระครูโกวิทธรรมโสภณ ตำแหน่งเจ้าอาวาส และเจ้าคณะตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัด

เชียงใหม่ โดยมีความสนใจเป็นพิเศษในการอนุรักษ์ ศาสนวัตถุที่มีคุณค่า แต่ถูกละเลย พระพุทธรูป โบราณ โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ เครื่องใช้ไม้สอยในชีวิตประจำวัน ตลอดจนแบบอย่างแบบพิมพ์ทาง ศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ อันเกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีการสืบทอดมาช้านาน ประกอบด้วยสิ่งของ หลายร้อยหลายพันอย่าง ที่สูญหายไปแล้วก็มี และที่ยังพบเห็นอยู่ทั่วไปก็มี พระครูโกวิทธรรม โสภณ เล็งเห็นคุณค่าของเก่า โบราณ หายาก มาตั้งแต่เป็นสามเณร วัตถุโบราณชิ้นแรกสุด ที่ได้รับมา คือ แบบพิมพ์ ปั้นอิฐรูปโค้ง (ปิมปั้นดินก่) ที่บ้านของโยมแม่ ซึ่งได้รับการตกทอด มาจากบรรพบุรุษ เป็นแบบพิมพ์ทำด้วยไม้สัก มีอายุกว่า ๑๐๐ ปี มา เก็บรักษาไว้ที่วัด ถือเป็นวัตถุเก่าเก็บชิ้นแรกของ พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้ จาก จุดเริ่มต้นดังกล่าว ทำให้พระคุณเจ้าเริ่มคิดถึงสิ่งของ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่บรรพ บุรุษได้สร้างขึ้นมาเพื่อประกอบสัมมาอาชีพเลี้ยงครอบครัว ว่ามีความสำคัญมาก น่าจะอนุรักษ์สิ่งของ เหล่านี้ไว้ให้คนรุ่นหลังต่อไปได้เห็น ได้สัมผัส และรู้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนสมัยก่อน



ภาพที่ 1.1 แสดงแบบพิมพ์ทำด้วยไม้สัก มีอายุกว่า ๑๐๐ ปี

เพียงก้าวแรก ที่หันมาสนใจอนุรักษ์ของเก่า ประเภทเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน แล้วนำของ ขึ้นแรก ปิมปั้นดินก่ รูปโค้งสำหรับก่ออิฐสร้างบ่อน้ำ มาวางไว้ที่โต๊ะหน้ากุฏิ พร้อมกับเห็นอะไรเก่า ๆ เช่น ถ้วย ชาม กระเบื้อง ฯลฯ ก็นำมาวาง ๆ ไว้ รวมกันประมาณ ๑๐๐ ชิ้น ศรัทธาชาวบ้าน ไกล่เคียง ที่มาพบเห็นเข้าก็เริ่มสนใจ สอบถามถึงความเป็นมา ที่ไปที่มา และวัตถุประสงค์ของการเก็บ รักษา สิ่งของบางอย่างคนรุ่นใหม่เห็นแล้วยังไม่ทราบว่าเป็นอะไร ก็สอบถามถึงประโยชน์ที่ใช้ ทำให้ พระครูโกวิทธรรมโสภณ ต้องอธิบายขยายความเป็นราย ๆ ไป จนกระทั่งศรัทธาประชาชนในหมู่บ้าน และตำบลใกล้เคียง ต่างทราบวัตถุประสงค์ ก็นำวัตถุโบราณ สิ่งของเครื่องใช้เก่า ๆ พระพุทธรูปเก่า มา ถวายไว้เพื่อเป็นพิพิธภัณฑสถานของวัดมากขึ้น นับรวมแล้วมีประมาณ ๑,๐๐๐ ชิ้น คณะกรรมการวัดเริ่ม เห็นว่าสถานที่เก็บรักษาคับแคบ จึงได้ขยายตู้เก็บเข้าไว้ในกุฏิถึง ๓ ห้อง แต่ก็ไม่สะดวกสำหรับ ศรัทธาประชาชนที่ จะเข้าชม เพราะคับแคบมาก

ต่อมา พระครูโกวิทธรรมโสภณ ได้ก่อสร้างอาคารหลังปัจจุบันขึ้น แล้วนำวัตถุโบราณพื้นบ้าน เครื่องใช้ไม้สอย ของใช้ในพระพุทธศาสนาต่าง ๆ จัดเข้าไว้ในอาคารใหม่เป็นสัดส่วน เรื่องนี้ได้ทราบไปถึงศรัทธาญาติโยม ต่างหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และต่างจังหวัด ก็นำของมาบริจาคอยู่เนือง ๆ ปัจจุบันรวมแล้วมีโบราณวัตถุและศิลปวัตถุพื้นบ้านกว่า ๔,๐๐๐ ชิ้น โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุทั้งหมดนี้ ล้วนแต่ได้มาด้วยการบริจาค หรือให้ถวายไว้กับวัด เพื่อส่วนรวมในพิพิธภัณฑ์ของวัด โดยมีได้ซื้อหามาแต่อย่างใด เหตุผลหนึ่งของพระครูโกวิทธรรมโสภณ ที่ไม่ต้องการซื้อ เพราะหากซื้อด้วยเงิน ก็จะมีการปั่นราคา เก่งราคา (กำไร) กันวุ่นวายไปหมด จึงสุดแท้แต่ว่าใครจะบริจาค เมื่อบริจาคเข้ามาก็ได้จัดทำบัญชีไว้ เก็บสิ่งของต่าง ๆ ไว้อย่างดี ตามหลักวิชาการอนุรักษ์ทางโบราณคดี เมื่อมีศรัทธาประชาชนมาเยี่ยมชมมากขึ้น ได้พบเห็นการเก็บรักษาของเก่าแก่โบราณเอาไว้เป็นอย่างดี ก็มีความไว้วางใจถวายสิ่งของให้เสมอมา



ภาพที่ 1.2 แสดงภาพความเป็นอยู่ของชาวล้านนาในอดีต

อาคารพิพิธภัณฑ์วัดร่องเมิง จึงเต็มไปด้วยโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ของใช้เก่าแก่มากมาย ส่วนผนังของอาคารทั้งสี่ด้าน พระครูโกวิทธรรมโสภณก็ได้ให้ช่างฝีมือดี (นายเจริญ มานิตย์) ชาวอำเภอสันทราย เป็นผู้เขียนภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวล้านนาในอดีต เช่น ภาพแอ้วสาวดำข้าว ภาพแอ้วสาวปั่นฝ้าย ภาพหมู่บ้านชนบทในอดีต ภาพงานหัตถกรรมพื้นบ้าน ขบวนล้อเกวียน การคมนาคมในอดีต เป็นต้น ภาพเหล่านี้ล้วนแต่เกิดจากจินตนาการของพระคุณเจ้าเอง ที่นึกย้อนหลังไปในอดีตเมื่อ ๔๐ - ๕๐ ปีก่อน ว่าหมู่บ้านเป็นอย่างไร ผู้คนอยู่กินผูกพันสังเวยไปมาหาสู่กันอย่างไร

ผู้ที่มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์วัดร่องเมิง ที่ได้พบเห็นภาพดังกล่าวแล้ว ต่างย้อนรำลึกนึกถึงอดีตของตน ของถิ่นฐานบ้านเรือนในสมัยเก่าก่อน และมนต์ขลังของภาพวาดจากจิตรกรฝีมือดีคนนี้ เหมือน

มีจิตวิญญาณของบรรพบุรุษฝังอยู่ มองแล้วมีความอ่อนช้อย เจียบสงบ ร่มเย็น เห็นไปถึงความสุขสมบูรณ์แห่งพืชพันธุ์ธัญญาหาร วิธีการครองเรือน การทำมาหากิน ความสุขสามัคคี และความประณีตในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างยิ่งยวด ภาพเหล่านี้แม้จะเขียนขึ้นมาใหม่ แต่มีคุณค่ามากที่สามารถเก็บเอารายละเอียดของอดีตไว้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ แม้แต่นิตยสาร วารสาร สื่อมวลชนต่าง ๆ ก็ได้นำเป็นภาพขึ้นปก และเผยแพร่ไปสู่สาธารณชนอย่างกว้างขวาง พิพิธภัณฑ์วัดร่องเม้ง ถือเป็นสมบัติของทุกคน ที่ฝากเอาไว้กับวัดร่องเม้ง อันมีเจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา ศรัทธาประชาชนทุกคน ได้ร่วมกันรักษา และหวงแหน เพื่อให้เป็นสถานที่ที่ทุกคนสามารถเข้าเยี่ยมชม ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ ค้นหาอดีตและการรำลึกถึงสิ่งที่สูญหายไปแล้ว แต่ยังเหลืออยู่ที่นี่เท่านั้น ที่เป็นสมบัติของชุมชน ซึ่งทุกคนสามารถเดินผ่านประตูเข้าชมได้โดยไม่คิดค่าชมใด ๆ พิพิธภัณฑ์วัดร่องเม้ง เปิดให้ชม และศึกษาทุกวัน ไม่มีวันหยุด ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. ถึง ๐๗.๓๐ น. ชมฟรี มีผู้ที่สนใจเดินทางมาเยี่ยมชมทุกวัน ทั้งนักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป รวมถึงนักท่องเที่ยว นักการศึกษาชาวต่างประเทศก็มาเยี่ยมชม พระครูโกวิทธรรมโสภณ ขอขอบคุณอนุโมทนาทุกท่าน ที่นำโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้านเก่าแก่ ของโบราณทั้งหมด มาบริจาคไว้ และขอขอบคุณผู้สนใจ ที่เข้าเยี่ยมชม ซึ่งคงจะได้รับประโยชน์ไม่มากนักน้อย ทั้งการศึกษาหาความรู้ทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปศึกษา ภูมิปัญญาชาวบ้านล้านนา ตลอดจนความเพลิดเพลิน ในเชิงเปรียบเทียบอดีต – ปัจจุบัน



ภาพที่ 1.3 แสดงพิพิธภัณฑ์วัดร่องเม้ง

วัตถุประสงค์การก่อตั้งพิพิธภัณฑ์วัดร่องเม้ง ปณิธานของพระครูโกวิทธรรมโสภณ นับตั้งแต่ริเริ่มเก็บของเก่า รักษาของที่รับบริจาคจนกระทั่งได้กลายมาเป็นพิพิธภัณฑ์ คือ การทำหน้าที่เสมือนภัณฑารักษ์ ที่ได้รับมอบหมายจากบรรพบุรุษ และศรัทธาประชาชน ให้เป็นผู้ดูแลรักษาวัตถุโบราณ

ศิลปวัตถุทั้งหลายเอาไว้ให้ดี เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้เห็นได้สัมผัสได้ศึกษา โดยไม่ถือว่าเป็นสมบัติของตนเองแต่อย่างใด แม้จะละสังขารสิ้นอายุขัยไปในวันข้างหน้า ก็ยังเป็นพิพิธภัณฑสถานส่วนรวมไปตลอด (เทศบาลตำบลหนองแห่, 2557) ซึ่งเป้าหมายหลักของการก่อตั้งพิพิธภัณฑสถานมี 4 ประการคือ

1. เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัตถุ และโบราณวัตถุไว้ไม่ให้สูญหาย
2. เพื่อสะสมของเก่าไว้ให้ชนรุ่นหลังได้เห็น ได้รู้จัก ได้ศึกษาค้นคว้า
3. เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้รู้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น
4. เพื่อสืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้านล้านนาไทย ให้เป็นมรดกตกทอดไว้ชั่วลูกชั่วหลาน

ทั้งนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นชาวบ้าน เทศบาลตำบล หรือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพิ่งจะเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการสำรวจและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) เป็นเพราะว่ายังไม่มีระบบการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจน รวมถึงยังไม่มีหน่วยงานใดที่ให้ความสำคัญในการจัดระบบทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งที่ต้องดำเนินการไปเป็นเพียงการสำรวจพื้นที่พิพิธภัณฑสถานเพื่อกำหนดเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดที่จะประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบเท่านั้น

ซึ่งคณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการวิจัย“ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน :กรณีพิพิธภัณฑสถานวัดร่องเม้ง ตำบลหนองแห่ อำเภอสันทราย” ซึ่งเป็นการใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมที่จะประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยชาวบ้าน เทศบาลตำบล วัด โรงเรียน และหน่วยงานภาครัฐในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ให้มีความตระหนักถึงการสร้างกระบวนการจัดระบบทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ นอกจากจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของจังหวัด ที่เสริมสร้างรายได้ให้กับชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนแล้ว ยังจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาการเชื่อมโยงสู่เส้นทางการท่องเที่ยวอื่น ๆ ในเขตภาคเหนือรวมถึงประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะของการเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อยู่บริเวณพิพิธภัณฑสถานวัดร่องเม้ง ตำบลหนองแห่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อให้กระบวนการวิจัยนำไปสู่การสร้างระบบการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในบริเวณพิพิธภัณฑสถานวัดร่องเม้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยด้านการท่องเที่ยว กับผู้ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณพิพิธภัณฑสถานวัดร่องเม้ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ด้านความรู้

ทราบศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อยู่บริเวณพิพิธภัณฑวัดร่องเมิงตำบลหนองแห้งอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ อันจะนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน โดยประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง ชาวบ้าน เทศบาล ตำบล วัด โรงเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด

2. ประโยชน์ด้านการพัฒนา (ถ้ามี)

2.1. สร้างระบบการบริหารจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว ที่เหมาะสมในบริเวณพิพิธภัณฑวัดร่องเมิงอย่างมีมาตรฐานและสามารถเชื่อมโยงเป็นเส้นทางท่องเที่ยวสำคัญของภาคเหนือต่อไป เพื่อรองรับการเปิดเสรีเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว AEC โดยการระดมความคิดจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.2. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยด้านการท่องเที่ยว กับผู้ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวบริเวณพิพิธภัณฑวัดร่องเมิง เพื่อรองรับการเปิดเสรีเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว AEC

3. ประโยชน์ด้านผลผลิต (ถ้ามี)

เป็นสื่อกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในบริเวณพิพิธภัณฑวัดร่องเมิง รวมถึงเป็นสื่อกลางในการกระตุ้นจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญของการจัดระบบการท่องเที่ยวที่มีมาตรฐาน อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกันชุมชน เพื่อรองรับการเปิดเสรีเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว AEC

นิยามศัพท์

1. พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง รูปแบบการแสดงออกของบุคคล ในการค้นหา การซื้อ การใช้ และการประเมินผล ผลิตภัณฑ์และบริการ

2. นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางมาท่องเที่ยวสถานที่ต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ และ / หรือ เดินทางมาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑวัดร่องเมิง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

3. ศักยภาพการท่องเที่ยว หมายถึง ความพร้อมในด้านคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวในการให้บริการด้านการท่องเที่ยวแก่ผู้มาเยือนเยือน ควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) ความน่าดึงดูดใจของสถานที่ 2) ความสะดวกในการเข้าถึง 3) ความประทับใจ และ 4) องค์ประกอบของการบริการ

4. ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น จนถึงระดับภูมิภาค และระดับโลก อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตาม

ธรรมชาติ หรือเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นก็ได้ โดยสิ่งเหล่านั้นจะต้องมีความงดงามแปลกตา มีความสำคัญหรือมีคุณค่า รวมทั้งวิถีการดำเนินชีวิตอันดีงามที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมอันทรงคุณค่า และมีลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์ ก็ถือเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว ประเทศไทยนับเป็นประเทศที่ได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ ท่าเลที่ตั้ง ลักษณะภูมิประเทศ ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว

5. การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพราะสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย เป็นการท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่อง (Continuity) เป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Quality) และเป็นการท่องเที่ยวที่มีความสมดุล (Balance)

